НОВА СРПСКА ДЕМОКРАТИЈА
Број 405
Подгорица, 30.09 2019 год.

ПИСАРНИЦА ДРЖАВНА РЕВИЗОРСКА ИНСТИТУЦИЈА
Примљено 30. 09. 2019 г

Орг. је.	Кл. бр. знак	Ред. бр.	Прилог	Вриједност
042	40116/19	1052/17	-1	

ИЗЈАШЊЕЊЕ НА ПРЕЛИМИНАРНИ ИЗВЈЕШТАЈ ДРИ

Увидом у Прелиминарни извјештај имали смо потребу, да одређене препоруке аргументовано искоментаришемо, дамо додатна објашњења и доставимо дио документације, како би се што објективније сагледало финансијско пословање Нове српске демократије.

1. **Субјекат ревизије треба да реално планира расходе у односу на приходе које очекује да оствари у финансијској години**

Сходно чињеници да се Финансијски план доноси крајем текуће године за наредну годину, није могуће толико прецизно испланирати ни расходе, ни приходе. Наиме, како је 2018.год., уједно била и изборна, није било могуће предвидјети прецизно трошкове избора, нити предвидјети приходе у дијелу изборних резултатат и у дијелу донација. Како је НСД чланица ДФ, као и ПЗП и ДНП, а могуће је да се укључе и још неки политички субјекти (СНП и РП), као и могућност да се на изборе изађе и у другом облику(Даниловград, Пљевља), није могуће унапријед знати, ко ће бити носилац изборне кампање, односно преко чијег жиро-рачуна ће се вршити изборна кампања, тако да ни расходе и приходе не можемо прецизно планирати у изборној години. Могло се десити, као што се и десило, да је је неко од конституената носилац изборне кампање, у том случају у НСД не би били евидентирани, цјелокупни, приходи по основу избора, **па би планирани приходи (приходи из редовног пословања), били потпуно реални, а самим тим и финансијски план.**

Сматрамо да, из наведених разлога, ову препоруку није потребно посебно истицати.

2. **Субјекат ревизије је дужан да средства из приватних извора за финансирање изборне кампање прикупља у складу са одредбама члана 17 став 2 Закона о финансирању политичких субјеката и изборних кампања**

Врло је значјно констатовати да је уплата од стране Општине Подгорица, извршена 31.05.2018.год. у износи 870,55, након одржаних избора, а донације су примљене прије одржавања избора и та средства су утрошена прије избора.

Приликом планирања висине дозвољених донација, као основу, користили смо званичне податке о усвојеном Буџету Главног града Подгорице.

Како је текући буџет Подгорице за 2018.год. износио 32.296.320 €, а за изборе, по Закону, се одваја 0,25% од текућег буџета, што износи 80.740,80 €, а од тог износа 20% (16.148,16 €) за расподјелу потврђеним изборним листама (потврђено их је 10), долазимо до податка да је потврђеним изборним листама, по овом основу припадао износ од 1.614,82 €. Како је по закону предвиђено да донације могу да износе до тридесетоструког износ од 1.614,82 то значи да прикупљена средства из приватних извора могу се кретати до **48.444,48 €. На основу ових података и обрачуна, може се закључити да донације из приватних извора не прелазе дозвољени лимит.**

Рачун у Прелиминарном извјештају, гдје се послије избора уплаћени износ од 870,55€ (уплаћени 31.05.2018.) x 30=26.116,50, не може бити основа за планирање прихода из приватних извора, из два претходно наведена разлога.

Обрачун није урађен у складу са Законом, и уплата такође није извршена у складу са Законом.

Горе наведени разлози више су него довољни да се ова препорука уклони из Извјештаја и не може да се односи на НСД , већ на Главни граду Подгорицу.

3. **Субјекат ревизије је дужан да трошкове изборних кампања остварује у складу са одредбама члана 13 Закона о финансирању политичких субјеката и изборнох кампања**

Из анализе претходне препоруке, гдје је констатовано да је планирано да уплата, на основу Закона члан 14 став 2, износи 1.614,82 € и да је приход из приватних извора могао да износи 48.444,48 €, и да смо планирали да по основу Закона члан 14 став 3 приходујемо, од укупних средстава предвиђених за расподјелу у износу 64.592.64 (80.740,80 €-16.148,16€), приходујемо, на основу пројекције у односу на претходне парламентарне избор одржане 2016. године, износ од 21.177,91€ (64.592,64*20/61) који је предвиђен за 20 одборничких мандата. Дозвољени трошкови би у том случају могли да износе **71.237,21€** (1.614,82€+48.444,48€+21.177,91€). Нећемо се у овом извјештају бавити разлозима који се односе на остварени резултат.

Сматрамо да је ово једино могући и примјењиви обрачун када се **планирају** изборни трошкови. **Из тих разлога констатација да су у Подгорици трошкови већи за 16.317,18 € од Законом дозвољених једноставно не може да се налази у Извјештају.**

Сличне констатације се могу користити и за изоре у Плужинама, осим да је Општина Плужине, за разлику од Подгорице, извршила коректан обрачун. Да је ДФ на изборима у Плужинама остварио резултат као на Парламентарним изборима, то би значило, да би освојио 11 мандата и по том основу би приходовао 1.717,76€ а не 624,64€, па би приходи износили 3.452,00€ (234,24+1.717,76+1500) па не би могла да стоји констатација да су трошкови изборне кампање 600,63€ већи од прихода.

Трошкови за изборе се планирају од дана расписивања избора, и до одржавања избора морају се једноставно користити логичне претпоставке и јавно доступни документи, Буџети, локалних самоуправа.

4. **Субјекат ревизије је дужан да све трошкове изборне кампање плаћа са рачуна отвореног за те намјене сходно одредбама члана 18 Закона о финансирању политичких субјеката и изборнох кампања**

Свјесни смо чињенице да је владала недоумица, код државних органа, око плаћања преосталих обавеза, по основу изборних кампања. Пошто се у Извјештају ради о релативно малом износу само из тог разлога сматрамо да ову препоруку није требало посебно истицати у Прелиминарном извјештају. Међутим ову прилику користим, невезано за овај Извјештај, да укажем на одређене нелогичности и дилеме које постоје, а које је неопходно разјаснити. Уколико остану неизмирене одређене обавезе по основу избора, а обавеза затварања изборног рачуна је 90 дана од дана објављивања резултата, поставља се питање, како извршити плаћање тих обавеза, као што је и овдје случај. Износ од 2.680,55€ односи се на износ од 1.847,00€, који је плаћен из три уплате, у септембр, октобру и новембр, износ од 440,30€ односи се на плаћање обавезе по основу избора у Херцег Новом одржаних у априлу 2017. године и износ од 393,25€ односи се на изборе у Беранама, и плаћен је у јуну 2018. године(СНП је био носиоц тог изборног рачуна). Идентично се односи и на износ од 956,70€ исплаћених из благајни ОО. Значи све ове обавезе су се морале платити и извршене су послије одржаних избора, а ми као коректан пословни партнер, једноставно морамо измиривати наше обавезе. Поставља се питање, како плаћати преостале обавезе?

Такође смо имали случај да је због блокаде рачуна са изборног рачуна Подгорице наплаћен износ од **1.087,20€**, за увреду части сликара Рајка Тодоровића, а односи се на редовно пословање. И ова наведена чињеница додатно умањује значај апострофиране констатације по Прелиминарном извјештају,

Неодржива је теза да трошкови, за изборну кампању, не могу да пређу износ прикупљених средстава, из разлога што је **немогуће тачно проценити** колико ће изборна листа приходовати по основу изборног резултата, а сви трошкови настају прије, и на дан, одржавања избора. Такође је немогуће проценити колико изборна листа може прикупити средстава из приватних извора, кредитних задужења, јер процедуре предуго трају. Из тих разлога мора се дефинисатаи појам максимално дозвољених трошкова, и у односу на такав обрачун износити остале констатације. Примјер смо презентовали у овом Изјашњењу, а односи се на изборе у Подгорици и донекле Плужине.

5. **Субјекат ревизије је дужан да поштује благајнички максимум утврђен одредбама члана 6 Закона о спречавању нелегалног пословања и Одлуком надлежног органа Партије**

Политички субјекти су врло специфична правна лица, и у неким карактеристикама тешко се могу сврстати у мала правна лица, поготово у дијелу материјалних трошкова односно исплата дневница, са нивоа Централе странке, за 83 физичка лица, и ад хок активностима, које се реализују кроз уговоре о дјелу, за 50 физичких лица, могло би се закључити да највећи политички субјекти могу да припадају средњим правним лицима. Такође и на нивоу самих Општинских организација се укључује значајан број физичких лица за претходно описане активности.

Такође мислимо да се према Демократском фронту, а посебно Новој српској демократији, мора исказати разумијевање за овај начин пословања у 2017. години и 2018. години из разлога што су нам годину дана, незаконито, била блокирана средства, у износу од 343.000,00€, од стране АСК-а, и да је та неразумна одлука на дужи временски период извршила дестабилизацију нормалног пословања наше странке. Из напријед наведених разлога, и потенцијалне могућности, блокаде рачуна, као што се и врло често дешавало, били смо приморани да средства повлачимо у благајну и, дуже их од дозвољеног временског периода, задржававамо и тако сачувамо за планиране страначке активности. Саме блокаде рачуна су изазивале и додатне

трошкове, по основу камата и самог извршења. Ови додатни трошкови износили су преко 20.000,00€. Још једном констатујем да су и Прекршајни суд у Подгорици и Управни суд побили Одлуку, АСК-а, о замрзавању средстава, али су средства уплаћена тек крајем 2017. године и то се значајно одразило на пословање и у 2017. години и 2018. Години.

Напомињем да је ситуација у 2019. години значајно боља у односу на ову констатацију, захваљујући, и без ваше констатације, предузетим активностима, и да су до 20.09.2019. године укупна средства која су ушла у благајну Централе износе 59.989,96€ за разлику од 2018. године када је на исти дан у благајну укупно ушло 119.163,03€.

ПРИЛОГ(Подизање готовине до 20.09.2019)

6. **Субјекат ревизије је дужан да врши уплате пореза на исплаћена лична примања физичким лицима сходно одредбама члана 46 Закона о порезу на доходак физичких лица, као и да редовно измирује текуће пореске обавезе сагласно члану 12 Закона о репрограму пореског потраживања**

Иако обавезе по основу репрограма уредно извршавамо, новонастале обавезе нијесмо били у могућности да измирујемо у пуном износу из разлога које смо већ навели, а односе се на, незакониту, Одлуку АСК-а, која је осим блокаде средстава од 343.000,00€ произвела и додатне трошкове у износу од најмање 20.000,00€ .

Важно је напоменути да су нам и приходи из локалних самоуправа значајно смањени након локалних избора, а остао је и дио неизмирених обавеза по основу избора. Такође смо због бојкота избора у Никшићу и Тивту остали ускраћени за приходе у износу од око 30.000,00€ на годишњем нивоу.

Само разлози тешко одрживе ликвидности су допринијели да неуредно измирујемо текуће пореске обавезе.

7. **Субјекат ревизије приликом запошљавања је дужан да Заводу за запошљавање пријави слободно радно мјесто ради праћења понуде и тражње на тржишту рада, како је то утврђено одредбама члана 25 Закона о посредовању при запошљавању и правима за вријеме незапослености**

Нова српска демократија је у 2018.години запослила два(2), а не три (3) радника. Милан Лекић је у 2018. години само продужио уговор о раду из 2017. године.

Један од новозапослених је био у радном односу код другог послодавца и без прекида радног односа наставио да ради у НСД, тако да нијесмо сматрали за потребу да вршимо оглашавање слободног радног мјеста. То није могло утицати на статистичке податке које саопштава Завод за запошљавање.

И друго лице није се пријављивало Заводу за запошљавање годину дана прије заснивања радног односа са НСД, што такође није могло утицати на статистику ЗЗЗ Црне Горе.

Мора се имати у виду и чињеница да су политички субјекти специфична правна лица и да осим стручних квалификација и времена проведеног на ЗЗЗ ЦГ, постоје и други критеријуми који су за политички субјект значајнији и одлучујући приликом запошљавања. Нова српска демократија није нарушила статистичко извјештавање ЗЗЗ ЦГ, а нијесмо организација која жели про-форме, оглашавањима, да даје лажне наде појединцима да би могли засновати радни однос, као што се ради у већини државних органа и државних институција, приликом запошљавања.

Из ових разлога сматрамо да ову констатацију не треба посебно истицати , а можда је треба у потпуности уклонити

8. **Субјекат ревизије је дужан да све уговоре о закупу закључује у складу са одредбама члана 639 Закона о облигационим односима**

У сва три случаја ради се о закуподавцима код којих је Нова српска демократија вишегодишњи закупац, и само су објективне околности утицале да се формално не верификују код нотара. Такође никада није дошло до спорења било кад по овом основу.

Како смо током ревизије уочили овај недостатак, извршили смо овјеру код нотара Уговора о закупу за Никшић и Уговора за Голубовце. Уговор за Будву је важио до 31.10 2018.године

Мислимо да се ова примједба може сматрати отклоњеном, сходно чињеници да су сви Уговори о закупу овјерени од стране нотара.

ПРИЛОГ (Уговор из Никшића , Уговор Голубовци)

9. **Субјекат ревизије треба да све трошкове правда адекватном и потпуном документацијом сходно члану 19 Закона о рачуноводству**

Мислимо да је ову примједбу потребно потпуно уклонити, јер се ради о материјалности која износи свега 0,27%. Без обзира на ову чињеницу, у прилогу вам достављамо дио недостајуће документације и образложења за поједине ставке које чине дио износа од 2.203,70€, што ће и овај износ значајно умањити.

ПРИЛОГ(Документа и објашњење)

10. **Субјекат ревизије са лицима ангажованим за обављање послова (обилазак општинских одбора, прикупљање и обрада података путем анкетирања, евиденција чланства, израда извјештаја о раду и финансијском пословању, обуке чланова бирачких одбора) треба да закључује Уговоре о раду јер исти по природи и врсти рада имају обиљежја посла за које се заснива радни однос**

Сами сте констатовали да је ова препорука у односу на 2017. годину дјелимично реализована. Дјелатности из препоруке нијесу дефинисане нашим актом о Организациј и систематизацији радних мјеста.

Уговор о дјелу који се односи на Обилазак свих општинских одбора и прикупљање документације ради обраде података добијених путем анкетирања склопљен је 7 оваквих уговора са 4 лица у 6 различитих мјесеци у укупном износу од 5.460,00€

Уговор о дјелу који се односи на Обраду и ажурирање података са терена за нове чланове склопљен је са једном особом у мјесецу мају на износ од 200€.

Уговор о дјелу који се односи на Извјештај о раду и финансијском пословању за претходну годину склопљен је са једном особом за мјесец март у износу од 1180€

Уговори о дјелу за Обуку чланова бирачких одбора са нивоа Централе нијесу евидентирани.

Мислимо да је немогуће за ове дјелатности спроводити и закључивати Уговоре о раду, је су ово у пуном смислу те ријечи ад хок послови. Може се десити да се неке од ових дјелатности не поновове дужи временски период,

или се могу догодити само у неким специфичним ситуацијама, као што су избори.

Из горе наведених разлога сматрамо да ову препоруку не треба посебно истицати

11. Препоручује се субјекту ревизије да трошкове евидентиране путем принудне наплате осим рјешењима о извршењу документује и књиговодственим исправама које су биле основ за настанак дужничко-повјерилачког односа(рачуни,уговори и сл.)

Принудном наплатом по Рјешењу о извршењу бр.5466/17 од 29.12.2017.год., Радио ТВ Црне Горе је вршила наплату потраживања која нису евидентирана у књиговодству НСД, а односе се на потраживања из периода прије 2011. године, у којима СНП није извршио своје обавезе, а за које је НСД у судском процесу оспоравала ту обавезу. Судски процес трајао је неколико година. Како је пресуда правоснажна, НСД је евидентирала обавезе у својим пословним књигама.

Такође, за извршење од стране Медиа интернатионал Корпоратион, по протоколи била обавеза ПЗП-а, постоји комплетна документација које је дата на увид и поново вам је достављамо у прилогу.

Сматрамо да је ова препорука непотребна из претходно наведених разлога, јер су правоснажна судска одлука, Рјешење о извршењу и фактуре, довољан доказ за настанак дужничко-повјерилачког односа.

ПРИЛОГ

12. Субјекат ревизије треба да усагласи податке у Извјештајима које доставља надлежним институцијама

Током изборне кампање, од стране 2 добављача (Ђоковић и Бигор), нису достављене поједине фактуре у мјесту одржавања избора и мјесту настанка трошка, (Бар-3.412,20 €, Пљевља -544,50 €, Б.Поље-544,50 и Голубовци 1.686,74 €), па самим тим ни лица која су била одговорна за подношење извјештаја нису била у могућности да исте унесу у извјешај. Наведене фактуре су од стране добављача достављене у Централу странке ради сравњења (преузимања обавеза), са коалиционим партнерима (ПЗП,ДНП,СНП), не знајући да исте нису у извјештајима појединих локалних

јединица. Тек када су извјештаји достављени у централу, констатовали смо да наведене фактуре нису евидентиране. Како су трошкови стварно настали, ми смо морали евидентирати трошкове и створити обавезе за плаћање.

Сматрамо да се ради о техничкој грешки и да су све обавезе приказане, а са аспекта књиговодства суштински и формално се ништа не мијења.

13. Препоручује се субјекту ревизије да убудуће смањи готовинске исплате и да плаћање трошкова врши преко жиро рачуна.

За ову препоруку је дато објашњење под тачком 5 када смо се изјашњавали о благајничком максимуму.

Овако детаљно Изјашњење смо урадили, и разлога, да би појаснили све препоруке које сте истакли у Прелиминарном извјештају, јер смо свјесни чињенице да постоји један дио недобронамјерне јавности који и најбенигнију препоруку може злонамјерно да тумачи.

Очекујемо да наше Изјашњење и у њему наведене чињенице, као и прилоге које достављамо адекватно процијените и у коначном исказати реално Мишљење.

Предсједник ИО

Милутин Ђукановић